

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 3.

V Ljubljani 1. marca 1887.

Leto XVII.

Popotnik.

Ob vélikej cesti popotnik sedi
Na kámenu belem — okó mu solzí,
Ko gleda v dolino, o! krasno, lepó,
Kder nekđaj srcé je presrečno biló.

Ozíra se milo na travnike tjá,
Kder cvetke poljublja nebeška solzá,
In ptičje se petje razlega glasno
Po gozdih, dobravah odméva lepó.

In zveženj razgáne — to zvesto sestró,
List vzame iz njega, poljúbi sladkó;
Solzami ga moči bridkóстно sreé,
Zakáj bi ne tožil, prelival solzé?

„Roditelji dragi pod zemljo so vžé,
Na svetu več nima ni brata, sestré.
Kam šel bo pod streho, ko ljubih več ní,
In v hiši domačej se tujec glási!“

Io. A.

Milica na izprehodu.

(Po J. Girardinu preložil Rad. Knaflič.)

Mati so vže zjutraj na vse zgodaj potegnili iz pečí pet velikih kolačev domačega kruha, ki je imel takó prijeten duh, da ga je bila polna vsa hiša. Na jednom teh kolačev je ležal na vse strani napókan podpepelnik. To je dobra povitica, pečena v žarečem pepelu.

„To bode pač nekaj dobrega za Miličine zobé,“ rekó mati in se veselo nasméhnejo.

Jedva se je Milica probudila, vže je zavohala prijetno vonjavo, požirala jo je z vso sapo ter z rokama ploskajoč upila: „Jejmina, kakó to danes nekaj dobro diši!“

Kakor navadno drugi otroci, takó se tudi Milica vsako jutro brani. da bi jo mati z mrzlo vodo umili. Vselej se joče, kadar jo mati zjutraj umivajo. Ali danes se ne brani, prijeten duh pečenih kolačev jo preveč žgače v nos. „Je-li vidiš ta lep hlebec?“ rečejo mati ter jej namignejo z očmi na pečeni podpepelnik.

„Oj kako lepo diši,“ vzklikne Milica ter pogleda zdaj mater zdaj hlebec, zdaj hlebec in zdaj mater.

Mati vzemó nož, razrežejo podpepelnik ter ga dadó velik kos hčerki.

Milice ni bilo treba siliti, da bi rekla: „Hvala lepa!“ ali „Bog plati!“ gledala je le dišeči podpepelnik ter ga držala z obema rokama.

„Lahko ga ješ zunaj na vrtu,“ reko jej mati ter jo pogladijo po lepo počesanih laséh.

Matere kaj dobro vidijo v srcé svojih otrok ter tudi lahko uganejo, kar jih najbolj veseli. Milica je takój tekla na vrt, ki se je razprostiral kraj hiše, a predno je pokusila podpepelnik, pokazala ga je poprej jablanam, hruškam, zelnatim glavam in bučam, ki so dozorévale in rumenéle na vrtu.

Prišla je do ograde ter pogledala skozi njo. Za vrtom je bil velik travnik a kraj njega vrbe, stoječe ob potoku, v katerem je njen starejši bratec Ivanek lovil rake.

Oj kakó bi jej dobri hlebček pod ónimi vrkami še boljše dišal nego li tu na vrtu; gledala bi Ivanka, ki lovi rake, videla bi te lepe povodne živalice, ki mrsakajo z repi in ščipljejo z ostrimi škarjami!

Milica je še vedno poskakovala. Takó hodijo otroci, kadar so srečni in jim prav nič ne teži nežnega srea v mladih prsih.

Tiho odprè vrata, ki peljejo iz vrta na travnik, splazi se skozi nje kakor mucka, ki hoče ukrasti kos slanine in — zdaj ni več poskakovala.

Glej, to je bil glas vesti!

Milica ne poskakuje več; stopa mirno, to je res, ali vender ni več takó vesela, kakor je bila na vrtu.

Mati jej sicer niso prepovedali iti na travnik, ali ljubo bi jim vender ne bilo, če bi šla. Zato Milica zdaj ni več takó vesela, in tudi ne skače več. Gre dalje ali naglo se ustavi, zdi se jej, kakor bi jo nekdo klical in svaril z resnim glasom: „Stoj, ne hodi dalje!“ Ali nihče je ni klical in tudi nihče svaril; samó dve gosí, ki ste se na travniku pasli, dvigali ste glavi, ker ste slišali, da se jima nekdo bliža. Zrlí ste okolo sebe in stezali svoja dolga vratova.

Kaj li hočete ti dve gosí? Morda ste vedeli, da je Milica na travniku brez materinega dovoljenja.

Milica se ju iz začetka niti pogledati ne upa. Tiho stopa, da bi ju ne splašila. Ali glej! gosí si nekaj izmislite, približate se jej in jej zaprete pot.

„Ljubi gosíci!“ reče jima prav prijazno — pustita me dalje, saj vama ne storim ničesar žalega! Jeli gosíci, da me pustita?“

Gosí se jej ne izognete, iztegnete še bolj svoja dolga vratova ter sikate: „Sss! ssss!“ Še odrasli ljudjé se bojé razkačenih gosí, kaj bi se jih Milica ne bala! Te majhene, ognjene oči, to sikanje in stezanje vratú — vse to je podobno strupenim gadom. Milico zapustí veseli nasméh, ustnici se jej nategnete in malo ne jokáje izgovori besede:

„Gosíci ljubi! nikoli nisem vama žallega storila; dražila tudi nisem vajinih mladičev, to je le storil nagajivi Dragutin. Ako nečete, da ostanem pri vaju na paši, vrnem se takój zopet na vrt; samó to vaju prosim, ne gledita me takó hudo ter ne hodita k meni!“

„Sss! Ssss!“ odgovorjate jej gosí ter niste hoteli Milici samó zastaviti potú, nego tem bolje še silita k njej.

Milica se jima hoče izogniti z hrbtom nazaj stopajoč.

Ali gosí ste zaduhali sveži podpepelnik, in videč, da ga jima Milica ne dá, hoteli ste si ga vzeti po sili.

Mar mislite, da ste gosí krivico delali Milici? To se zna, ali vsaka žival se ravna po svojem nagonu.

Gosí ste podili korak za korakom Milico nazaj; sikajoč kakor dva gada kljuvali ste jo po rokah in nogah.

Kdor z hrbtom nazaj hodi, ne vidi za seboj. Milica zadene ob kamen, izpodtakne se ter pade vznak.

Izgubljena je!

Nè, nikoli, zdaj je še le oproščena nadležnih gosí!

Padajoč izpustila je dišeči podpepelnik. Gosí ste se vrgli nanj, ne menéč se za ubogo Milico, ki je ležala na tleh, ter je niti obžalovali niste, da je padla.

Bolí ali ne bolí, Milica se naglo pobere ter beží, kolikor ste jo nogi nesli, vedno misleč, da sta jej gosí za petáma.

Dospévši skozi odprta vrata na vrt, ozrè se vsa preplašena okolo sebe. Videč, da je sama, stopi vsa zmedena v leseno uto, ki je bila z viniko (divjo vinsko trto) kaj lepó obrastena.

Mati, ki so ravno o tem času hoteli iti na travnik razobešat in razprostrat moko perilo, šli so mimo nje ter jo vprašajo: „Srčeece moje! kako ti je dišal podpepelnik?“

Milica povési glavo ter ne reče ničesar. Mati jo vprašajo drugič.

„Gosí ste mi ga snedli!“ odgovori Milica ter gleda vsa plaha na svoje nove čevljičke.

Mati so takój uganili, kaj se je Milici zgodilo, vrnejo se v hišo ter ne rekó ničesar.

Milica je ostala sama.

Za četrť ure jo pokličejo mati. Milica pride z objokanimi očmi v sobo.

„Srčeece moje!“ rekó jej mati, „ne smeš ostati lačna do kosila, a ker si šla brez mojega dovoljenja iz vrta, dobiš le kosec starega hleba.“

Milica skesano pogleda kosec suhega kruha in bila je zadovoljna.

Mati jo poljubijo.

Kadar mati svojega otroka poljubijo, znači, da so mu odpustili. Milica sede z lahkim srcem k oknu ter gleda gosí, ki ste se na travniku pasli.

Iz sreca vesel biti ne more, kdor nima mirne in čiste vesti. Zatorej pomnite prigovor, ki pravi:

Kdor nemirne je vesti,

Svoje sence se bojí.

Otroci, spominajte se Boga in molite radi.

Če pogledamo nebó in zemljo, na nebu zlato solnee, sjajni mesec, svitle zvezde, na zemlji široka polja, visoke goré, zelene gozde, rodne njive, plodna drevesa, krasne cvetice, nebrojne živali in ponosnega človeka: kdo je vse to ustvaril? kdo vse takó lepo napravil? Kdo drugi, nego vsemogočna roka božja? Bog je vsemogočen in neskončno dober ter skrbi za vse svoje stvari na zemlji. Mi ga sicer ne vidimo, ali po tem, kar je ustvarjenega, znamo, da je On stvarnik nebes in zemlje in vsega, kar je na njej. Vse, kar le hoče, naredi Bog. Kar Bog reče, to je, kar zapové, to se zgodi. Na njegovo besedo se užigajo bliski in ugašajo, grom zagrmí in utihne, nevihta nastane in mine ter se zopet prikaže rumeno solnee. Po njegovej naredbi orumení list in pade z drevesa, voda pomrzne, sneg in led pokrije zemljo. Velika, neskončno velika je moč božja! In kako dober je Bog, kako lepó skrbi za vse svoje stvari na zemlji! Njegova milost je prevelika. Od njega imamo življenje in zdravje. On nam daje potrebnih močí za delo, pa tudi spanje, da se nam teló odpočije. On ukazuje solncu, da nas greje in obseva; vetrovom in oblakom, da nam prinesó potrebnega dežja, zemlji, da nam rodi žito in sladko ovočje. Bog naredí, da se led in sneg taje, polje in gozdi ozelené, drevesa cvetó, žito in sadje zori. Vse, kar je dobrega, imamo od Bogá. Komú bi tedaj mogli bolj hvaležni biti, kakor Bogú, ki je neskončno dober in milostiv vsem svojim stvarém.

In kaj želi Bog od nas za toliko dobrot, ki nam je skazuje? On želi, da spolnujemo njegovo sveto voljo, da verujemo vanj, ljubimo ga in spoštujemo, da njemu služimo ter vse svoje zaupanje stavimo vanj. On hoče, da vi, otroci, ljubite in spoštujete svoje roditelje in predpostavljene, da je slušate, ter njih zapovedi in naredbe vestno in natančno izvršujete. On hoče, da se med seboj ljubite in drugim vse to storite, kar želite, da bi drugi storili vam.

Če spolnujete voljo božjo, izvestno tudi radi molite. Dobra molitev pa človeka veže na Bogá. Z molitevjo kažemo, da smo otroci božji. Kdor rad moli, temu je Bog dober in milostiv oče. Molitev nas povzdiguje nad vse druge stvari na zemlji; molitev blaži in posvečuje človeka. Otroci, ki pobožno molijo, pogovarjajo se z Bogom in so angeli v človeškej podobi. Dobri otroci pa tudi radi molijo in prosijo Boga najpred za svoje roditelje in potlej še le za sebe. Tudi vi, otroci moji, radi in pogostoma molite. Zjutraj, kadar vstanete, spomnite se takój ljubega Bogá, od katerega imate življenje in vse, česar potrebujete. Moliti morate vsako jutro, moliti morate zvečer, predno greste spat, bodi si, da ste bolni ali zdravi, molitev vam je potrebna.

Kako prijetno je v takej hiši, kder otroci radi in pobožno molijo. Zôrka je bila še malozmožno dekletee, pa je vender že toliko znala, da je vsako jutro sklenila nežni ročici in dejala: „Oče moj nebeški! dodeli mi moči, da hodem dobra in pridna in da vselej in povsod zvršujem tvojo sveto voljo!“

* * *

Laž v obleki resnice.

(Pravljica. — Češki spisal Fr. Polášek.)

aži ni bilo doma po godu; nikdo jej ni verojel, nikomur ni bilo do nje. In namenila se je iti po svetu.

Precej v sosednjem vasi se ustavi. Bila je to majhena vas, za lučaj dolga. Kakih dvanajst raztrganih kočie, nekoliko drvarnic in hlevčkov in tam ob gozdu podrž kozolec — to je bilo vse.

„To imate tukaj lepó, samó kar je resnica!“ začne govoriti v prvej koči.

A na pohojenem tlaku je skakalo nekoliko rôsnih otrok, v jednom kotu za ograjo je oglušljivo meketala koza, v drugem pod klopjó je kokotala koklja, a v kotu pri durih je krulil prašiček. Dim z ognjišča je zginjal pri oknu in durih, ker dimnika ni bilo.

„Prosim te, Katra, daj vže kozi kaj jesti, da mi ne mekeče v jedno mér!“ oglasi se gospodar od dela. Delal je slamnike. „In potlej odpravi to babnico, da se nas ne prime!“

„To je čudna družina!“ tolaži se Laž odhajajoča.

Ali tudi v ostalih kočicah se jej ni nič drugače godilo, da-si je odprla vse zatvornice svoje zgovornosti. Tukaj je rekla to, drugod ono — povsod laž — jednemu je svetovala takó, drugemu onako — nobenemu dobro — takó da so jo ljudje kar odpravili.

„Je-li to vender resnica, da bi imela kratke noge, da bi ne prišla daleč!“ premišlja sama v sebi. „Moram vže drugače do tega priti!“

Imela je starejšo a ne pravo sestro, Resnico. Precej se odpravi k njej, da jej posodi obleko, da bi je nikdo ne spoznal takó hitro. Potem otide zopet po svetu.

Prehodila je nekoliko vasic — vsaj veste zakaj! — dokler ne pride do nekega mesteca pod gorami. Na konci ulic doide starko, opirajočo se ob palico.

„Kaj je novega, babica?“

„Ej, nič novega, nič — samó da je ta svet vže ves predrugačen. Pomislite: O Jurjevem so izvolili mojega sina za župana!“

„To je častno za-nj!“

„Lepa hvala! Ali on ni za to, komaj da umeje podpisati svoje ime. A zdaj mi zanemarja polje in živino.“

„Zakaj pa ima gospodinjo in družino?“

„Saj res — ti mu kaj storé! Mati županja je po ves dan v kuhinji, pripravlja gostije in hodi na nje, a družina ne skrbi za nič. Ravno kar sem zasacila hlapce, ki so postopali. Ako pojde to takó naprej, pride vse posestvo na boben. Saj vže takó dolgovi jedó z nami z mize.“

„Pojdite v Ameriko; tam človek ne pozna starosti, tam sede vsak kar k gotovemu.“

„To je tra-là-là! Glejte, da naprej pridete — jaz nisem od danes, jaz sem vas spoznala precej tudi v tej krinki. In — z Bogom, dogovorili sve!“

Mestece je bilo od zunaj dosti čedno. Pobeljene hiše pa so vendar večkrat zakrivala notranji nered. Gospodarji, zvečine kmetje, skrbeli so malo za povzdigo svojega gospodarstva. Nedavno še le so zmogli povišati trg v mesto, predelali hiše, napravili kočije in igrali gospódo. Delo na polji jim vže ni bilo po volji, tem bolje pa pivo v gostilnici. V kuhinji se je vrtil zmirom gošče mlinček za kavo. Hčerke so odložile vaška oblačila, sinovi pa, če niso imeli za karte, grebli so ravnodušno iz žitnice in nosili židom.

„Tlà so dovolj zrahljana,“ misli si Laž, „treba bode sejati.“

Še tistega dne napové, da se misli tukaj naseliti. Sploh ni ničesar oporekala. Poklic za gospodarstvo si je dobila na imé sestrino. Izprva jej še ni šlo prav gladkó — selski ljudje so nezaupni, posebno proti tujcu — ali počasi je to premagala. Gospodarstvo se je posrečilo imenitno. H komur je hotela, k temu je šla. Nekateri jo je poznal, nekateri je ni poznal. A mnogo več je bilo teh, ki je niso poznali. Nekomu sede na jezik, nekomu se ukrade v misli, nekomu zleze še celó v kri; in kakor jo je le kdo občutil, lagal je, da se je kadilo za njim. In takó je nalagal in prevaril mož ženo, žena moža, otroci roditelje in družina vso hišo. Krivičniki so imeli brzo dela do grla. Za kratka se je na nekaterih kmetijah dogospodarilo, na drugih pa je šlo kar kupoma narazen.

„In to vse je zakrivila ta gujusna Laž!“ tožil je mestni župnik uradniku, ki je ravno dospel semkaj, da bi dovršil dražbo nekega posestva. „Kar se je ustanovila tukaj, zanemarja izročena mi čreda moje opomine, zanemarja in ne veruje, da-si jasno vidi, da jo ta nestvor podpira v lenobi, dà, še celó vabi do prevare in tatvine. Dal bi za to nekaj let, ko bi mogel odpoditi odtod to kačo.“

Ni je odpodil, izgubila se je sama. Ali seme, zasejano v zrahljana tla, dajalo je dobre sadove in nikakor jih ni bilo moč iztrebiti.

S tihim korakom izgubi se odtod, vedoč, da bode delo, začeto v njenem zmislú, uspevalo tudi brez nje. Ukrene tudi ogledati si nekoliko po glavnem mestu, in zaide v vojašnico. V vozu na železnici stopi nekej gospici na nogo.

„Ouvé!“ zategne ta zobé od bolečine. Ubožica — imela je kurja očesa na nogi.

„Krivico sem vam naredila?“

„O prosim, nič, prav nič se ni zgodilo.“

Laž je spoznala v njej Uljudnost, svojo daljno soródnico.

V glavnem mestu sreča jih mnogo svojega rodú. Tam so jej roke nudile: prevára, zvitost, napačnost, licemerstvo, trdoglavost, napetost, prezirljivost, opravljanje, obrekovanje in druge nekreposti.

Obiskavši hišo za hišo, videla in slišala je mnogo stvari. Kupei so bajé do jednega prodajali samo pravo blagó; gostilničarji so posluževali svoje goste vedno sè svežimi jedili in pijačami, mladiči so nosili naočnike na nosu samó iz potrebé; nikdo se ni ponašal s ponarejenimi lasmi; služabniki niso nikdar prevárali in obrekovali svojih predstojnikov; krivičniki in njih posredovatelji so bili pravi dobrotniki ljudij; novine so pisale nepristransko in brez vsakega pretiranja — in takó dalje, in takó dalje.

Laž bi bila veselja poskočila na ulicah, ko bi se bilo to spodobilo. Kupivši si pajčolan vnide v cerkev, kjer se je vršila prava pobožnost.

Obisk je bil jako skrômen, a ti, ki so tu bili, niso imeli vsi v mislih, da so v hiši, Bogu posvečenej. Tu sta si dva šeptala neprestano do ušes, tam se je držal nekov frkolin za nos, da bi ne počil v glasen smeh, v konci klopi pod propovednico je dremala starka, poleg nje je zrla mlada ženska izza molitvenika na novo obleko gospodične, pred njo stoječe, a dolí pri urodu ste se prepirali skoraj na glas dve svečarici.

Po svetej maši je govoril duhovnik od oltarja k ljudem. Po besedah sv. evangelija je poveličaval resnico, ki je prišla kot hči iz očesa Stvarnikovega, resnico, ki drži svet skupaj, a v némar je pustil laž kot začetnico pekla, ono laž, ki je zapeljala precej v raji v kačjej podobi v greh prve naše stariše, da bi mogla vreči v pogin človeški rod. In ko se blagi duhovnik razvname, zakliče z visokim glasom: „Poznam te, gadje pleme, in strgam obleko raz gnjusni tvoj obraz kadarkoli in kjerkoli te zasačim!“ Tu začuti Laž, kakó jej líci žarite in brez obotavljanja otide, kakor bi je polil. „Tam ni mesta za nas, tam žgó pod noge“, pomisli si idoč v gostilnico, da bi po tej razburjenosti ukrala kako drobtinico.

V obednici je viselo zrelo do malega od stropa do tal. Laž se grozno huduje nad njim; kadarkoli pogleda vanj, vidi le resnico, to je: naličeno obličje, ponarejene lasé in izposojeno obleko.

„Izvestno, da slabo kaže to zrelo,“ glasila se je njena sodba o njem.

Večer tega dne je prebila v gledališči, in to na svojo popolno zadovoljnost. Po volji jej je bilo namreč, da so bili igralci v resnici nekaj drugega nego na deskah, ki pomenijo svet. Jeden je igral tam kralja, a domá ni imel ni pohištva, da ne rečem vojske in podložnih. Drugi je prebodel z jednim mahom svojega tekmeča, a nič se mu ni za to zgodilo. Tu zopet je pravila jedna, da so jo otrovali, a nihče izmej gledalcev jej ni pritekel na pomoč. In ko nazadnje umrè, niti zvonili jej niso. In še najlepši je bil konec: kakor hitro pade zavêsa, poskoči rajnka na zdrave noge in vrag in nasprotnik njegov gresta zložno skupaj po pozorišči.

Tudi v zbornico zavije Laž nekega dne. Tam so sedeli gospodje bistrega uma in globoke učenosti, tudi ljudje plitvega duha in površnega znanja, svetli ministri in dvorni svêtniki, visoka žlahta in vitezi brez jekla, prelati in svečeniki, vlastelji in priprosti kmetje, doktorji in profesorji, možje trdih glav in blažilnih mislij, sloveči govorniki, rogovileži in klečeplazci. Laž je poslušala njih besedam z vso pozornostjo. Tu govori jeden črez dve uri o neznanej stvari, v govoru sicer premišljenem a malo zanimivem, takó, da se je vže malo ne polovica zbornikov na mah poizgubila, a ti, kar jih je še ostalo, govorili so ali zévali. In da si tu pa tam pristavi, da je to, kar govori, resnica — vender to ni bila resnica, ampak le njegova izmišljotina. Drugi pa mu odgovori na te dokaze brez priprave; a ta govor, nasejan z gostimi dovtipi, glasil se je takó dobro in prepričevalno, da so bile klopi v tem trenutku zopet zasedene, a na konci so poplašali govornika pristaši njegovi z burnim ploskanjem. Laž pa mu ne ploska, ampak siče zlobnosti in ropoče z nogami z drugimi vred takó dolgo, dokler ne zagrozi prvomestnik zbornice, da bode dal galerijo izprazniti. In potem se še le oddahne z raznimi „oho!“ katera besedica jej je jako godila.

Iz zbornice Laž ne gre mirna, ker je tam nadvladala resnica.

Velikomestno življenje pa je bilo Laži prav po volji. Bili so seveda tudi tukaj ljudje resnicoljubni, ki bi si dali raje jezik odrezati, nego da bi se zatekali k laži; a teh je bilo mnogo manje in Laž je slavila tu prave gostije. Mnogi so lagali, ker so bili hudobni, mnogi zavoljo dobička ali tudi navade, mnogi tudi, ker so to videli na drugih; in kdor je še dvomil, temu je skočila na jezik in ga šegotala, da jo je precej izpustil.

Vsakdanji gost je bila Laž v družinah, kjer prevladuje poželjivost v besedi in ošabnost v dvomih, kjer se dela marsikaka nepristojnost na rovaš plemenitih navrij. In to ni dobro!

K svojim je hodila Laž po domače, k neznanim pa se je upala le preoblečena. Sploh je hodila in hodi Laž tudi še zdaj najraje v tuje obleki in pod pajčelanom.

Prevel B—c.

Osel in lisica.

(Basen.)

„Am pa ti rujavka?“ vpraša osel lisico, pasoč se ob robu zelenega gozda. „V vas po pečenko, ker jutri je nedelja, pa se ne spodobuje, da bi nas jeden delal nečast božjemu dnevnu. Treba si je še o pravem času poskrbeti za svoje.“

„In kakó pa ti, dolgouhi sivec,“ reče lisica, „ali ne posvečuješ tudi ti svetega dneva?“

„Vže na vse zgodaj moram nositi vodo, potlej me vpreže moj gospodar v voziček, in vleči mu ga moram na vse strani po sejmiščih. A to še ni dosti, da prebijam glad in žejo, nego vesel moram biti, kadar dobim poleg leskovke kako pest sená ali pa kak grižljaj trave. O kako srečna si ti, ker imaš sedem nedelj v tednu!“

„Ako želiš tudi ti imeti sedem nedelj v tednu,“ pristavi lisica, „pobégni svojemu gospodarju, in hrani se kakor jaz in moje sorodstvo! Po gozdu ti raste toliko tečne in okusne solate, da jo ti in sto tvojih bratov vse leto ne pohrustate.“

„Oj, dà, dà!“ vzdihne osel in glasno zariga.

Lisica pa se izgubi v gošči, ker se je bližal gospodar dolgouhega sivca, da bi pogнал svoje živinče zopet domóv.

Ko se osel nekega dne zopet pase v senci kraj zelenega gozda, spomni se prijetnih lisičinih besed in svojega prestanega trpljenja, ter pobegne v gozd. Po kratkem potu pride do širokega prostora, na katerem je bilo drevje posekano in je rastlo obilo osata. „To bode življenje!“ misli si in hlástá po zelenem osatu. — Ali kmalu pride gospodar z dolgo leskovko v roki ter nažene ubozelega sivca zopet domóv.

Ko se osel zopet pase kraj zelenega gozda v senci, pride memo lisica in pravi: „Nù, sivče, kako je s tvojo svobodo?“

„Vse moje náde in želje po svobodi mi je izgnal moj gospodar z debelo leskovko iz glave,“ odgovori osel in tožno zariga.

Lisica se mu porogljivo nasmeje in pravi: „Osel, zapomni si: kdor svobodo prav ceniti zna, ne pozablja je vže v prvem zelniku!“

Jos. Lavrič,

Čikoš.

Kdor je vže bil v velikej ogerskej kraljevini in si ogledal njene znamenitosti, izvestno ga je najbolje zanimala obširna ogerska planjava, ki se razprostira mej Karpati in Alpami. Deset kranjskih dežel bi lahko razgrnil po njej! Kamor koli seže človeško oko, ne vidi drugega nego to neizmerno pustopoljino, ki jo imenujemo: ogerske stepi. Po dva, celó tri dni lahko hodiš po teh stepéh, da ne vidiš žive duše na potu, še celó drevesa ne najdeš, da bi se nekoliko odpočil v njegovej hladnej senci. Te neizmerne stepi se širijo pred in za teboj, da se ti zdi, kakor bi bil na morji. In po teh brezkončnih planjavah se pasó mnogobrojne črede konj, ki nimajo ne konjušnic ne gospodarjev, nego prosto se pasó v prostej naravi božjej. Jediní čuvar jim je konjski pastir, ki čuje na ime: čikoš. Čikoši so zeló predrzni, ponosni in vztrajni konjski pastirji. Ustrahujejo in ukroté vsakega, tudi najdivjejšega žrebca. Velike konjske črede se nahajajo po ogerskih stepéh po več let v na polu divjem stanji, dokler ne pride dan, o katerem se žival ukroti. Zjutraj na vse zgodaj si poišče čikoš žrebca, ki se mu najbolje dopada. Prijazno govoreč, bliža se mu ter steza roko k njemu, kakor bi se mu hotel dobrikati. Konj gleda človeka nekako plaho od strani, kakor bi se bal za svojo svobodo in vže se hoče spustiti v beg, ali v tem hipu mu vrže čikoš z neko posebno izurjenostjo zadrgo okolo vratú in jo zadrgne s tako močjo, da konj kakor mrtev telebi na tla. Kakor blisk šine zdaj čikoš na žrebca in porahlja zadrgo. Konj skoči k višku, spenja se z jezdecem ter dirja ž njim kakor besen po obširnih stepéh, da na vse strani razbegava pasóče se konjske in ovčje črede. Z jedno roko se drži čikoš dolge konjske grive, z drugo pa vihti bič. Takó jezdi v divjem diru, dokler konj ne onemore in se ves upehan ne udá čikošu, ki mu je vzel svobodo in ga ukročenega odpeljal na svoj dom. Pravijo, da je vsak konj takój krotak, katerega je samó jedenkrat prijala krepka roka čikoševa.

Čikušem so močni ovčarski psi zvesti tovariši in krepka podpora, kadar je treba neposlušnega konja strahovati, ali pa v mrzlej zimi odganjati izstradanega volka od črede, ter se celó klati ž njim, če je treba.

* * *

Domišljavost.

Turški sultan Ahmed III. je večkrat bolehal na domišljavosti. Takó si je včasih domišljal, da mu sedi na nosu velika muha, ki se nikakor ne dá pregnati. Vsi zdravniki so se trudili to domišljavost pregnati — ali zaman. Slednjič pokličejo tudi imenitnega francoskega zdravnika De Dac-a. Ta mu dá neko omamilo, potegne mu nekoliko kratí z nekim orodjem preko nosa, ter mu v trenutku pokaže muho, ki jo je bil vže poprej pripravil v ta namen. „Dà, — ta je, tá!“ vzklikne zdaj domišljavec ves radosten. „Ta spaka me je mučila takó dolgo in noben je ni maral videti!“ — Sultan je bil ozdravljen, zdravnik pa bogato obdarovan.

J. M.

Legenda o sv. križi.

Bevet sto in trideset let je živel Adam. Onemogel od starosti in truda-polnega dela, čutil je vedno boljše, da se spolnujejo Gospodove besede: „V potu svojega obraza bodeš jedel kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet. Na smrtnej postelji pokliče sina Seta k sebi in mu reče: „Sin moj, zapustiti te moram, ker moja smrt se bliža. Smrt je plačilo za greh. Sina Abeljna sem videl umreti, in zdaj je vrsta na meni.“

Bridko je zajokal Set. „Oče moj!“ dejal je, „vi ne smete umreti. Investno je kder na svetu zelišče, ki vam pomore proti smrti. Jaz je grem iskat, našel je bodem, če bi mi bilo tudi iti do raja, o katerem ste mi tolikokrat pravili, da v njem rasto drevesa življenja!“

„Sin moj!“ zavrne ga Adam, „pomisli, da me je Gospod v svojem pravičem srdi izgnal iz raja, in da uhod vanj čuva angel z gorečim mečem!“

„In da-si je vse takó, kakor pravite,“ reče Set, „jaz omečim angela s prisrčno prošnjo. Bog vas hrani, oče dragi! Vaš blagoslov naj me vodi! Vrnem se z zeliščem, ali pa nikoli!“

Adam je blagoslovil sina Seta — a čutil je v sebi bližajočo se smrt. Set je otišel. Mnogo in mnogo svetá je prehodil. Končno dospeje truden in potán do raja, kamor se je bil namenil. Ali angel z gorečim mečem mu zastavi pot, veleč mu: „Tega praga ne prestopi nihče — vrni se!“

„Oh,“ vzdihne Set, „jaz sem sin Adamov, moj oče umira, pusti me, da mu poiščem zdravilnega zelišča tukaj v raji!“

„Vrni se!“ odgovori angel, „tvoj oče je vže davno mrtev . . . ná, tū imaš vejico od drevesa življenja, zasadi jo na grob svojega očeta, pognala bode korenine in veje, in iz drevesa bode prejel tvoj oče v hladnem grobu tolažbo in mir.“

Set se vrne z vejico domóv. Očeta vže ni našel več. Majhena mogila pod gostim grmovjem mu je kazala kraj, kder počivajo kosti njegovega očeta. Spomnil se je besed angelovih in vtaknil v zemljo vejico, ki naj deli očetu tolažbo in mir v hladnem grobu.

Iz vejice je vzrastlo drevesce — iz drevesca mogočno drevo. Presegalo je na visokost in širokost vsa druga drevesa. Na njegovih vejah je gnezdilo brez števila ptic in na zeleni grivi pod njegovo senco so rastle najlepše cvetice.

Ali v tem, ko je drevo lepše in lepše rastlo, podivjali so ljudje bolje in bolje. Pozabili so Boga — in Bog je poslal kazen — vesoljni potóp. Vse, kar je živelo in se gibalo, pokončala je strašna voda — a drevo je ostalo nepokvarjeno. Golob iz Neotove ladije je prinesel vejico z drevesa v znamenje sprave božje jeze. Pozneje je s palico od tega drevesa udaril Mozes ob skalo — in voda se je udrla iz nje.

Iz same zavidnosti zaradi njegove lepote pa ga spačeno ljudstvo ni hotelo videti. Prinesli so sekire in posekali drevo. Mogočno deblo so hoteli za drag denar prodati — a ni ga bilo kupca, ki bi je kupil. Položili so deblo preko derečega potoka, da jim je bilo za brv. Mnogo stoletij je ležalo tū in davno vže ni nihče vprašal: od kod ta brv? A vsakemu, ki je šel preko nje,

krvavelo je srce — in nikdar v svojem življenji se ni več zasmijal. In da-si je marsikdo izkusil to, govorili so vendar ljudje le zaničljivo o tej brvi.

Samó jedna oseba tega ni storila in to je bila kraljiča iz Sabe. Ko je šla nekega dne z obilimi darovi preko rečene brvi k Salomonu, najmodrejšemu kralju, mogla se ni odločiti, da bi postavila nogo na to brv. Zamislila se je — v njenem duhu so vstajali spomini na Adamovo drevo — in v proroškem duhu je videla, da bode na križu od tega drevesa viselo zveličanje vesoljnega svetá. Pokleknila je pred lesom in ga čestila. Potem si je dala narediti prod — po katerem je šla preko potoka.

Salomon si je ukazal prinesti brv, da bi jo porabil v svoj prekrasni tempelj — ali nikjer je niso mogli porabiti. Tù je bila prekratka, tam zopet predolga — in ako so jo odžagali, skrajšala se je že celó za polovico. Salomon jo je ukazal nesti nazaj.

Ljudstvo je postalo zopet brezbožno. Bog je je kaznoval z nevihtami in vodami. Potok, preko katerega je bila brv, šel je po drugem tiru, drevo je ostalo na suhem. A prišle so večje vode, in drevo je splavalo z njimi do jezera Betzajde. Tù je obležalo v kraku poleg obrežja. Nihče se ga ni več spominal.

Kadar je prišel čas odrešenja svetá, óna osodepolna noč Kristova v ječi in se je zdijvano ljudstvo posvetovalo o križi — spómnili so se debila v kraku ležečega. *Ta les, napit pregreh svetá, bode dovolj težko breme. Z velikim trudom so ga potegnili na suho, stesali iz njega križ, ter ga položili na Kristove rame.*

Dospévši na Golgato, postavili so križ v zemljo. Bila je ona ista zemlja, v katero je bil Set vsadil vejico — Adamov grob.

Stoletja je bil tù pokopan sv. križ. Ko je pa cesar Konštantin sè svojo materjo sv. Heleno hotel tù sezidati katoliško cerkev, najden je bil zopet sv. križ. A bili so trije; kateri je pravi? Vsled goreče molitve pobožnega škofa Makarija se je zgodil čudež ozdravljenja in sv. križ je bil najden.

Odslej se je začelo častenje sv. križa in sléharen, ki je dobil samo trščico od njega, hranil ga je kot najsvetejši spominek. V zlato in srebro so je kovali knezi in vladarji. Prišel pa bode čas, ko bodo vse te trščice oprostene okóv; angeli božji je bodo zbrali in poslednji dan se bode zasvetil križ na nebu. Zbrali se bodo na to znamenje vsi narodi in čuli sodbo, ki bode določila vsakemu človeku njegovo večnost.

Prevela J. M.

Pisma mlademu prijatelju.

XV.

Dragi!

eta 1848. je udihnila tiskovna svoboda rekel bi kar čez noč novo življenje tudi na našem časopisnem polji. Štirje časopisi poleg „Novic“ so zagledali beli dan v drugi polovici 1848. l. — V Blaznikovej tiskarni je jel izhajati pod dobrim uredništvom jezikoslovca M. Cigaleta prvi slovenski

politični list v pravem pomenu besede: „Slovenija“. Ta časopis, ki je prihajal na svetlo po dvakrat na teden v celej polí, potegoval se je moško za celokupnost slovensko in narodno ravnopravnost v uradu, šoli in cerkvi v navduševalnih členkih in dopisih, zadnja nepolitična stran pa je prinesla vselej kaj leposlovnega ali znanstvenega.

Matej Cigale je zagledal svet 1819. l. v Loméh pri Črnem vrhu nad Idrijo in je sedaj c. k. ministerijalni svétnik na Dunaji. — Poleg uredništva „Slovenije“ je dopisaval v novjšem času tudi v „Novice“, „Kres“, priobčivši kot temeljit jezikoznanec več slovničnih razprav, ki so mnogo pripomogle k likanju naše slovensčine. Kot izveden pravoslovec ureduje (sè Stritarjem) za pravnike važni „Državni zakonik“ (vsako leto v četvorki). Sad dolgega truda je njegova knjiga: „Znanstvena terminologija“ (izrazoslovje, nazvoslovje), ki rabi kot vodilo raznim še le dobro se razvijajočim znanostim v materinem jeziku. Izdala jo je „Matica Slovenska“ 1880. l. Bolj še slovi kot urednik Wolfovega nemško-slovenskega slovarja.

Povedal sem ti vže, da Vodnikovo glavno delo „nemško-slovensko-latinski slovar“ ni ugledal belega dne. Prišel je po smrti njegovej v roke znanemu prozajistu Ravnikarju, ki ga je uročil slovničarju Metelku, ta pa ga prepusti ljubljanskemu „slovenskemu društvu“ (1848. l., da ga spravi na svetlo. Ker pa je zaspalo po 1850. letu „slovensko društvo“ po neprijaznih političnih nezhodah, zategne se zopet izdaja slovarja. Po nagibu Bleiweisovem pa je založil nepozabljivi Ljubljanski knez in vladika A. A. Wolf ogromno vsoto za dve deli, ki imati stalno važnost v slovenskej književnosti: Wolfov slovar in Wolfovo sv. pismo, kakor se navadno imenujete. Vodnikov slovar je namreč pomnožil, zboljšal in uredil po drugih zbirkah in sè sodelovanjem večjih rodoljubov M. Cigale, ter je takó prišel v dézel 1860. l. nemško-slovenski del v dveh obilih zvezkih. Slovensko-nemški del pa se je zavlekel po raznih zghodah in nezhodah, dokler ga ne spravi zopet v tir zaslužni knez in vladika Ljubljanski Iv. Pogačar in izročilo se je pred par leti uredovanje njegovo gosp. Maksu Pletersniku, profesorju na Ljubljanskej gimnaziji (r. 1840. l. v Pišecah na Štirskem), priznanemu književniku slovenskemu, ki je pisal svoje dni v „Zoro“, „Dunajski Zvon“, sodeloval pri knjigi „Slovanstvo I.“ (1873. l. izdala Matica Slovenska) in v Janežičevem „Cvetji“ je prijavil v slovenskem prevodu staro rusko epično národno pesen v nevezanej besedi: „Slovo o polku Igorevè (1866. l.). — „Sveto pismo stare in nove zaveze“ pa je uredil (1856, 57, 58, 59) v 6 zvezkih s pomočjo večjih duhovnikov (po Alliolega nemškem prevodu) Jurij Volec († 1885. l. kot dekan in kanonik v Ljubljani), duhovit propovednik in zeló priden sotrudnik „Zgodnje Danice“.

„Slovenija“ je prenehala 1850. l. (v četvorki) meseca sušca, namesto nje pa se je nadaljeval izdajati prvi slovenski uradni list (če ne vštevamo dvamesečnega glasila francoske vlade „Télégraphe officiel“) „Ljubljanski časnik“, ki ga je urejeval znani župnik B. Potočnik, 1851 l. pa profesor Dragutin Melcer.

V Celji so jele izhajati z drugim polletjem 1848. l. po jedenkrat na teden politične „Slovenske Novine“, na konci 1849. l. pa so se preobrazile v „Celjske novine“, ki so izhajale dve leti pod uredništvom profesorja V. Konška.

V Ljubljani se je porodil drugo polovico tistega usodepolnega leta tudi leposlovní časopis „Vedež“, ki ga je izdajal in dobro uredoval po jedenkrat na teden do konca 1850. l. priznani pisatelj slovenski Ivan Navratil. Ta list je bil namenjen slovenskej mladini in jako priljubljen ter je prinašal mnogo zabavnega in poučnega gradiva slovenskih rodoljubov, ki se štejejo sedaj med boljše pisatelje slovenske.

Ivan Navratil se je porodil 1825. l. v Metliki in je sedaj c. kr. ravn. predstojnik pri najvišjem sodišči na Dunaji.

Razven uredništva „Vedeževega“ je podpiral z jezikoslovnimi drobtinami, z národnim in drugim blagom „Novice“, „Slovenijo“, „Šolski prijatelj“, „Slov. bčelo“, „Glasnik“, „Kres“ . . . v letopisih „Matiice Slovenske“ je spisal par korenitih in zanimivih razprav (o Bosni in Hercegovini, o vražah . . .) in v „Kopitarjevej spomenici“ (izdala Matica Slovenska 1880. l.) je priredil životopis njegov. Sestavil je tudi Miklošičeva slovenska berila za višo gimnazijo (1853, 54, 58, 65 [81]) in vže 1850. l. je spisal kratko a jedernato slovnico (sè slovarčkom) v nemškem jeziku za sodnijske uradnike. Leta 1856. je izdal jako temeljito razpravo o rabi glagola (Beitrag zum Studium des slavischen Zeitwortes) ter je precèj pripomogel k večjej pravilnosti slovenskega jezika.

Drugo polovico 1848. l. je zagledal luč sveta v Ljubljani tudi prvi „Slovenski cerkveni časopis“, ki ga je ustanovil dični knez in vladika Ljubljanski dr. Ivan Zl. Pogačar († 1884. l.), pisatelj slovenski, ki je vsestransko podpiral in pomagal ustanovljati književna in druga narodna podjetja. A še isto leto preneha „Slov. cerkveni časopis“, ki je izhajal vsako soboto, prekrstivši se (20. oktobra 1848. l.) v „Zgodnjo Danico“, ki izhaja še danes vsak petek v četvorki (40. leto). Ta slovenski cerkveni časopis je uredoval Pogačar sam do 1852. l., ko prevzame ta uredništvo po malih promenah sedanja kanonika, mnogozaslužni Luka Jerán in rodoljubni cerkveni pisatelj Andrej Zamejec, od 1856. l. naprej pa mu je vedno urednik sam L. Jerán. „Zgodnja Danica“ je prinesla v svojih malo ne štiridesetih letih svojega življenja, vzlasti v starejših letnikih, marsikak izvôren, pa tudi korenit spis ali razpravo, tikajočo se bogoslovnega in cerkveno-zgodovinskega (slovenskega) polja; nadalje mnogo ascetičnega (strogo pobožnega) in obredoslovnega blagá, poročila o misijonarjih (vzlasti slovenskih), o cerkvenej književnosti in različnih drugih več ali menj ukovitih spisov in dopisov, ki imajo bolj začasno, a vendar starinsko zanimivo vrednost. Kakor so stare „Novice“ v nekem oziru nekaj arhiv (zaloga starih listin) za kulturno zgodovino našega naroda, kar se je preporodil, takó je stara „Danica“ nekaj arhiv za cerkveni razvoj in zgodovino našega naroda ter je uplivala mnogo na probujo in izobraževanje posebno priprostega in neukega naroda slovenskega. Pridobila si je vzlasti v prejšnjih letnikih — ko še ni bilo toliko preveč slovenskih časopisov — lepo število nabožnih pisateljev (in pesnikov), ki imajo zasluge tudi na drugih poljih slovenske književnosti. Jezik njen je z malimi izjemami kakor pred tridesetimi leti ter se odlikuje po pristno narodnem zlogu, domačej besedi in priprostitih izrazih.

O Luki Jeránu in njegovem slovstvenem delovanji prihodnjič.

Pozdravlja Te

P. B.

Listje in cvetje.

Dete.

V zibelčici
 Dete spava,
 Preko ličee
 Sméh mu plava;
 Se zavésti
 Vzbuja zárja,
 Mati ž njim se
 Pogovárja.
 Mati skrbna
 Mati bléda
 Dete svoje
 Milo gleda;
 Se zamíslí —
 Kaj bo z njega?
 Bo li v číslí
 Sveta tega?
 Bo v krepóstih
 K víšku rasiló,
 Al' v nasládah
 Teló pasló?
 Bo v víšave
 Duh se vzpénjal —
 Puhle glave
 Zló počénjal?
 Bo Slovenec
 Kdaj iskréni,
 Róda venec
 Sinek njeni?
 Krona njena? —
 — — — — —
 Uboga žena!

F—i.

Janko očetu za god.

Preljubi oče!

*Radost, največja radost napolnuje
 danes moje srce, ker Vi, oče moj dragi,
 praznujete svoj god. Kaj naj Vam
 želim? Ne morem izraziti vsega, kar
 danes čuti moje srce; zatoorej vzemite
 ga in odprite, v njem najdete vse moje
 želje, vsa moja čustva. Prositi pa hočem
 Bogá, da Vas hrani še mnogo mnogo
 let v najboljšem zdravju in veselju na
 mojo radost in na radost mojih bratcev
 in sestic. Živili!*

Vaš sin

Janko.

Kratkočasnice.

* Učitelj: „Imenuj mi pet domačih
 živali, Anica!“ — Anica: „Mačka, miš,
 pes, kanarček in bolha.“

* Učitelj vprašajo Jarnejčka: „Kaj
 so storili Izraelci, ko so prišli iz rude-
 čega morja?“ „Sušili so se,“ odgovori
 Jarnejček

* Katehet vprašajo Jarnejčka: „Kaj
 mora človek storiti, da pride v nebesa?“
 — „Umreti mora,“ odgovori naglo Jar-
 nejček.

* Mati prinesó svojim trem otroči-
 čem košarico orehov. Dadó je Mihecu,
 ki je bil najstarejši, da je naj razdeli.
 Mihec vzame orehe in je deli: „Ti jed-
 nega, ti jednega, jaz dva; ti jednega,
 ti jednega, jaz dva . . .“ — Ko mati
 to vidi, pokarajo ga, da krivično deli.
 Mihec, deček o štirih letih, pa misli,
 da je delitev pravična, ker po dva oreha
 oddaje, mora tudi on dobiti po dva.

Uganke.

- 1) Kdo ugame kaj je to: a a a a a?
- 2) Kdo ima največ zob v cerkvi?
- 3) Kdo je najradovednejši v cerkvi?
- 4) Kam pride največ glav?
- 5) Česa Bogu ni bilo mogoče ustvariti?
- 6) Kdo ob enem laže in resnico govori?
- 7) Kdaj začnó psi kosti grizti?
- 8) Kdaj teče zajec preko največ lukenj?
- 9) Ljudi nosim in ladije podiram, pa
 me vender nihče ne vidi. Kdo sem?
- 10) Vso zimo nimam mirú, po leti
 pa počivam. Kdo sem?
- 11) Kdo stoji na lesu, govori in opleta
 večkrat po celo uro neprenehoma, pa
 mu nihče ne dá odgovora?
- 12) Kaj napravi vino v kozarci ali
 pa steklenici?
- 13) Katera past (misolovka) se s pe-
 terimi črkami piše?
- 14) Kaj ima človek pred nosom?
- 15) Kaj nima telesa, pa se vender
 vidi?
- 16) Kje je bil svet najtesnejši?

(Odgonetke uganek v prihodnjem listu.)

Aritmogrif.

(Priobčil * * *)

20 2 18 16 1 2 . . Muhamedova hči.
 12 2 15 16 21 9 13 . . moško ime.
 2 12 2 14 7 16 . . narod v Aziji.
 3 2 15 16 12 . . točka v neskončnosti.
 11 12 2 10 2 . . mesto Češko.
 12 5 8 16 3 24 . . mesto Francosko.
 8 10 16 11 22 2 3 16 . . narod v Afriki.
 4 22 16 11 . . lunino stanje.
 8 21 15 12 2 . . imeniten duhoven izraelski.
 12 2 24 18 16 24 6 2 21 . . moško ime
 8 12 2 18 9 . . jedna izmed deveterih Muz.
 3 8 11 29 17 3 . . Bog starih Rimljanov.

Rešitev bodi taka, da bodo prve črke vsake besede nizdolu čitane povedale ime slovečega pesnika slovenskega, a črke na koncu besed, čitane od spodaj navzgor naj povedo jednega njegovih umotvorov.

Demant.

(Priobčil Cvet. Rustija.)

		a							
		a	b	d					
		e	e	e	e				
	g	g	j	j	j	k	k		
k	i	m	n	n	n	o	o	o	
	o	o	o	o	o	o	r		
		r	r	r	r	s			
		s	t	u					
		v							

Zamenjajte v tem demantu črke tako med seboj, da se bode čitalo v devetih vrstah devet besed od leve proti desnej; srednja vrsta, rekše peta naj se čita tudi od zgoraj nizdolu po sredi posamičnih besed.

Besede naj značijo: 1. soglasnik; 2. drevo; 3. mesto na Tirolskem; 4. knjiga družbe sv. Mohora; 5. del avstrijske vojvodine; 6. mesto na Jugu; 7. ljudsko prebivališče; 8. del glave; 9. samoglasnik.

(Rešitev in imena rešilcev v pril. listu.)

Zabavna naloga.

(Priobčil H. Podkrajšek.)

Razdelite ta v 36 kvadratov razdeljeni pravokotnik tako na dva dela, da z njima lahko napravite pravičen kvadrat, ako ju pravkupe sestavite.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Nove knjige in listi.

* Zgodovina farã Ljubljanske škofije. Izdaje A. Koblar. Četrizvezek: Zgodovina Adlešičke fare na Belokranjskem. — V Ljubljani 1887. Natisnila Klein in Kovač 8°. 43 str. — Kolike vrednosti so zgodovinske knjižice, osobito naše Kranjske dežele, ni nam treba omenjati, ker to mora priznati vsak, kdor ljubi svoj dom in svoj narod. Zatorej hvala gospodu izdavitelju A. Koblarju, da nas je zopet razveselil s toli zanimivo knjižico, ki je ravno tako izvrstno osnovana, kakor so bili poprejšni trije zvezki. Mi samó to želimo, da bi se knjižica čim prej razširila po vsem Slovenskem.

* Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1887. Sestavil in založil Miha J. Nerat, nadučitelj in „Popotnikov“ urednik v Mariboru. 8° 128 str. — Cena trdo vezanemu s poštnino vred 1 gl. 25 kr. — Gosp. Nerat je izvestno ustregel vsem slovenskim učiteljem z izdajo rečenega „Koledarja“, ki obseza natančni šematizem vseh šol in vsega učiteljskega osebja po vseh slovenskih deželah. Pač si ne moremo misliti domoljubnega učitelja, da bi ne imel tega „Koledarja“.

* Jugoslovani v zlati Pragi in slavnem Velegradu. Potopisne črtice. Svojim sopotnikom spisal Vekoslav Vakaj. V Mariboru. 1886. 8°. 128 str. Cena s poštnino vred 45 kr. — Ta najnovejša knjižica zanimala bode vsacega, kdor jo vzame v roke in čita. Zatorej bodi priporočena v obilo naročevanje. Dobiva se pri založniku Al. Vakaju pri Sv. Ani v slov. gor. (P. Mureck) na Štirskem ali pa v Ciri-lovej tiskarni v Mariboru.

☛ Iz pretečenega leta 1886 imamo še nekoliko nepopolnih „Vrtčevih“ letnikov na razpolaganje. Manjkati samó dve številki (1. in 3. šteč.). Kdor želi tak nepopolen letnik imeti, pošlje se mu poštnino prosto za 60 krajc.

☛ Današnje število smo poslali še nekaterim našim starim gg. naročnikom; prihodnjo pa pošljemo samó onim, ki so nam za tekoče leto naročnino poslali.

Upravištvo „Vrtčevo“.

Listnica. Gg. F. F. v Št. J.: Z Vašimi prevodi ne moremo na dan, ker bi treba vse predaleti, predno bi bilo ugodno za natis. — Iv. A. Vašej želji smo ustregli, da si ne vemo, kdo ste; a prihodnjé bi prosili za Vaše popolno ime. — V. J. v Št. J. Povest „Nearečni Naeck“ Vam ni dobro potekla izpod peresa; treba bi vse kako drugače zasukniti, da bi bilo primerno za natis. Sestavek nima prav nobenega poduka za našo mladino, ves dogodek je bila le nesreča. — J. O. v P.: Demantov se nam je vže precejšeno število nabralo. Ne vemo, kdaj pride Vaš na vrsto. Isto velja tudi vsem onim, ki so nam različnih računskih in drugih nalog poslali v reševanje. — J. L. v Gr.: Hvala na poslanem. Pride na vrsto! — A. V. pri Sv. A.: Spomenica „Ne zabi me!“ ni za natis.

„Vrtčevo“ izhaja 1. dné vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčevo“, mestni trg, šteč. 23 v Ljubljani (Lalbach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.